

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10CoP/31/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5322200423
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Amália Paulerová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5322200423.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd, v senáte v zložení z predsedníčky senátu JUDr. Amálie Paulerovej a členov senátu - sudcov JUDr. Róberta Urbana a JUDr. Jany Kotrčovej, vo veci starostlivosti súdu o maloletú A. G., nar. XX.X.XXXX, v zastúpení kolíznym opatrovníkom - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca, Odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Matičné námestie 1617, 022 01 Čadca, dieťa bytom u matky, maloletej dcéry rodičov: matka - B. G., rod. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom D. XXXX, XXX XX D. E. D., v zastúpení právne - Advokátska kancelária JUDr. Anton Kupšo, advokát, so sídlom Moyzesova 34, 022 01 Čadca, IČO: 35 675 071, otec - X. G., nar. XX.X.XXXX, bytom XXX XX S. XXX, v zastúpení právne - Advokátska kancelária Mgr. Iveta Vajdová, advokátka, so sídlom Bárdošova 25, 831 01 Bratislava, IČO: 30 798 221, o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia na zmenu úpravy styku otca s maloletým dieťaťom, na základe odvolania matky proti uzneseniu Okresného súdu Čadca č. k. 4P/8/2022-140 zo dňa 31.3.2022 takto

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie súdu prvej inštancie v celom rozsahu a v r a c i a mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Čadca ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „okresný súd“) zamietol návrh, ktorým matka dňa 18.6.2021 sa domáhala u súdu nariadenia neodkladného opatrenia, ním v podstate zmeny úpravy styku otca s maloletou A. navrhovanou formou - prostriedkami elektronickej komunikácie - videohovor a telefonická komunikácia každú stredu v mesiaci v čase od 16.00 do 17.00 hod. a každú párnú nedeľu v mesiaci v čase od 13.00 do 15.00 hod. odo dňa podania návrhu na vydanie neodkladného opatrenia.

2. Okresný súd pri rozhodovaní postupoval podľa § 325 ods. 1, 2, Civilného sporového poriadku („CSP“) v aplikácii s ustanovením § 329 ods. 2 v spojení s § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej iba „CMP“) a zdôraznil, že predmetný návrh matky posúdil podľa stavu aktuálneho ku dňu jeho rozhodovania a dospel k záveru, že matka žiadnym spôsobom neosvedčila potrebu zmeny aktuálnej úpravy styku otca s maloletou.

3. Ozrejmil tiež, že matka predmetný návrh uplatnila v dobe, hoc po vydaní meritórneho rozsudku Okresného súdu Malacky č.k. 8P/208/2016 zo dňa 27.2.2020 o rozvoze manželstva rodičov maloletej a o úpravu práv a povinností rodičov k nej na čas po rozvoze, avšak pred nadobudnutím právoplatnosti tohto rozsudku, keďže o odvolaní oboch rodičov, ktorí uplatnili do úpravy styku otca s maloletou na Krajskom súde v Bratislave (konanie vedené pod sp .zn. 20 CoP/146/2020) rozhodnuté ešte nebolo.

4. Medzičasom sa právoplatne skončilo konanie o rozvod manželstva a o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletej A. na čas po rozvoze vedené na OS Malacky pod sp. zn. 8P/208/2016 i na KS v Bratislave pod sp. zn. 20CoP/146/2020 a v dotknutom výroku o úprave stretnutí otca s maloletou Krajský súd Bratislava potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie na čas po rozvoze formou osobných stretnutí každú poslednú sobotu v mesiaci v čase od 11.30 hod. do 16.00 hod. a v širšom rozsahu počas

sviatkov a prázdnin, konkrétne počas letných prázdnin od 1. júla od 12.00 hod. do 15. júla do 12.00 hod.; počas vianočných sviatkov a zimných prázdnin v nepárnom kalendárnom roku od 23. decembra od 12.00 hod. do 30. decembra do 12.00 hod. a v párnom kalendárnom roku od 30. decembra od 12.00 hod. do 6. januára nasledujúceho kalendárneho roka do 12.00 hod.; počas veľkonočných sviatkov v párnom kalendárnom roku od Zeleného štvrtka od 12.00 hod. do utorka nasledujúceho bezprostredne po Veľkonočnom pondelku do 12.00 hod; počas jarných prázdnin v nepárnom kalendárnom roku od pondelka prázdninového týždňa od 12.00 hod. do soboty prázdninového týždňa do 12.00 hod. Vo vymedzenom rozsahu upravených stretnutí otca bola matke uložená povinnosť maloletú otcovi odovzdať a ju od otca prebrať v mieste jeho bydliska.

5. Okresný súd poukazuje v aktuálne súdnej veci na hmotnoprávny význam ust. § 26 Zákona o rodine, v ňom zakotvené, že ak sa zmenia pomery súd môže aj bez návrhu zmeniť dohodu rodičov alebo súdne rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností. V tomto súdenom prípade matka netvrdila, že by po právoplatnom skončení konania vedeného na OS Malacky pod sp. zn. 8P/208/2016 nastala zmena pomerov či už na jej strane, alebo na strane maloletej. Všetky tvrdenia a dôkazy predložené matkou sa vzťahujú k obdobiu pred rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave dňa 15.12.2021, teda pred právoplatným skončením konania vedeného na OS Malacky pod sp. zn. 8P/208/2016. Matka v priebehu celého konania a ani v podaní zo dňa 15.3.2022 neuviedla žiadne okolnosti, ktoré by nastali po právoplatnom skončení konania vedenom na OS Malacky pod sp. zn. 8P/208/2016 a ktoré by tak prípadne mohli byť dôvodom na zmenu v ňom vydaného rozhodnutia o úprave styku otca s maloletou. Z rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave je zrejmé, že pri rozhodovaní súd sa zaoberal aj možnosťou úpravy styku otca s maloletou formou videohovoru alebo telefonicky keď uviedol, že zo života maloletej nie je možné otca absolútne vylúčiť a udržiavať s ním iba telefonický resp. skypeový kontakt, takúto formu styku otca s maloletou nepovažoval odvolací súd za vhodnú. Okresný súd je názoru, že v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nie je oprávnený preskúmať správnosť rozhodnutia KS v Bratislave sp. zn. 20CoP/146/2020 zo dňa 15.12.2021, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie OS Malacky sp. zn. 8P/208/2016 zo dňa 27.2.2020, teda nemôže nariadiť neodkladné opatrenie, ktorým by v podstate zmenil teraz platnú úpravu styku otca s maloletou v súlade s návrhom matky bez toho, aby matka uviedla dôvody na zmenu tohto rozhodnutia spočívajúce v okolnostiach, ktoré nastali po právoplatnom skončení meritórneho konania. Došlo by tým totiž k neprípustnej reparácii rozhodnutí o úprave styku otca s maloletou vydaných OS Malacky a KS v Bratislave bez tvrdenia a osvedčenia zmeny pomerov odôvodňujúcej zmenu týchto rozhodnutí.

6. Podľa § 52 v spojení s § 57 CMP nepriznal žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania.

7. Proti uzneseniu sa odvolala v zákonnej lehote matka, domáhala sa jeho zrušenia a žiadala vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. Uviedla, že do momentu rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave o odvolaní podanom proti rozsudku OS Malacky čo do časti úpravy práv a povinností rodičov k maloletej najmä v otázke stretnutia sa otca s maloletou, bolo vydaných viacero neodkladných opatrení Okresným súdom v Čadci dotýkajúcich sa tejto sféry rodičovských práv, tieto inicioval otec. V čase podania návrhu na vydanie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhala styku maloletej dcéry s otcom formou prostriedkov elektronickej komunikácie, podložila svoje tvrdenia lekárskymi správami od ošetrojúcej lekárky maloletej - psychiatričky MUDr. O., ktorá dôrazne odporúča túto formu komunikácie a formu osobnej komunikácie neodporučila. Ona dodržala neodkladné opatrenie OS Čadca vydané v konaní č. 14P/47/2020 a maloletú dcéru A. vzala za otcom. Toto stretnutie nedopadlo dobre, maloletá po tom, ako otca videla ako je nevládny, nemôže sa hýbať vzhľadom na progres jeho ochorenia, to na ňu pôsobilo zle, takisto, že otec jej pri stretnutí (ale aj pri telefonátoch) hovoril, že nech si ho zapamätá, už dlho žiť nebude, že zomiera, už sa viackrát neuvidia. Maloletá dcéra už počas stretnutia, ale aj celú cestu domov plakala, uviedla, že sa otca bojí, nechce ho ďalej navštevovať, je jej zo všetkého smutno, nechce, aby otec zomrel, ale nechce ani to, aby jej o tom hovoril. Niekoľko dní bola apatická, smutná, často plakala, nemala chuť do jedla, obávala sa ďalšieho mesiaca, že tam bude musieť ísť znova. Maloletá okrem tejto návštevy otca absolvovala aj ďalšie návštevy, keď ho v zime 2021 prepustili z Domova sociálnych služieb a to tak, že sa dostavila do miesta trvalého pobytu otca, ktorý sa po návrate z Domova sociálnych služieb Harmónia n.o. Oceán v Senici nachádza v záhradnom domčeku vedľa domu svojich rodičov. V tomto záhradnom domčeku je celý čas v jednej miestnosti, kde má posteľ, na ktorej celý deň leží, nakoľko je v stave, že len dokáže rozprávať a hýbať očami, iný pohyb už vzhľadom na svoj veľmi zlý zdravotný stav

nedokáže urobiť. So všetkým - jedením, hygienou a všetkým čo potrebuje mu pomáhajú jeho rodičia, nehýbe sa, nedokáže sa sám o seba postarať. Maloletá počas návštev skoro celý čas iba sedela na stoličke vedľa otca, ktorý vedľa nej ležal a iba komunikovali, iba na malú chvíľu sa mohla od otca vzdialiť a to vtedy, keď jej stará matka ukazovala záhradu a hospodárske zvieratá, ktoré vlastní a o ktoré sa starajú. Zvyšok času strávila s otcom v jeho izbe, kde jej stále hovoril o minulosti, čo bolo, ako sa mali, okrem spomienok na minulosť otec hovoril o smrti, že toto je ich posledné stretnutie, už sa možno nikdy nevidia, zomiera, je ťažko chorý a nič z toho na maloletú nepôsobilo dobre. Obavy zo stretnutia s otcom sa zhoršovali, pred každou návštevou maloletá dcéra trpela nespavosťou, plačom, úzkosťou, preto sa rozhodla navštíviť už nie psychológa, ale detského psychiatra, konkrétne MUDr. O., ktorá dieťa od 08/2021 aktívne sleduje, každý mesiac u nej dieťa absolvuje kontrolu. Detská psychiatrická zistila u maloletej úzkostné reakcie na dlhodobý stres s prvkami začínajúcej postraumatickej stresovej poruchy už potvrdenej a na ktorú sa maloletá lieči. Jej ošetrojúca psychiatrická predpísala jej lieky, ktoré užíva, dôrazne doporučila komunikáciu prostredníctvom elektronických prostriedkov a návštevy maloletej u otca nepodporila. Je z toho zrejmé, že stretnutia otca s maloletou na ňu nepôsobia vhodne, takisto je zrejmé, že na strane maloletej dcéry došlo k podstatnej zmene pomerov, pretože zo zdravého 12 ročného dieťaťa sa po stretnutiach s otcom stalo jedno smutné dieťa, apatické, ktoré sa musí liečiť u detskej psychiatricky, aby dokázala zvládnuť nápor emócií, ktoré sú s týmto stretávaním aj spojené.

9. Matka ďalej tvrdí, že nastala podstatná zmena pomerov aj v zdravotnom stave otca, trpí na amiotropickú laterálnu sklerózu (skratka ALS), ide o progresívne smrteľné neurodegeneratívne ochorenie centrálnej nervovej sústavy, ktorého výsledkom je degenerácia, strata mozgových a miechových motoneurónov, teda buniek centrálnej nervovej sústavy, ktoré ovládajú vôľou ovplyvniteľné svalové pohyby, kvôli tomu dochádza k postupnej svalovej slabosti až atrofii, mozog nakoniec nie je schopný ovládať väčšinu svalov a pacient zostáva paralyzovaný pri zachovaní psychických a mentálnych schopností. V čase rozvodu manželstva otec maloletej bol na vozíku, odkázaný na starostlivosť a pomoc iných. V čase, keď sa malo stretnutie dieťaťa s ním realizovať, sa jeho zdravotný stav rapídne zhoršil, dokonca samotný otec si požiadal o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu poskytovanú v Domove sociálnych služieb. Od februára 2021 sa otec maloletej nachádzal v Domove sociálnych služieb Harmónia n.o. Oceán, o čom neinformoval ani ju/ matku, ani dcéru. Iba dcére zaslal sms, že už nemusí chodiť, nakoľko sa nenachádza doma a podľa neodkladného opatrenia OS v Čadci 14P/47/2020 mal styk realizovať v mieste jeho bydliska. Stretnutia neboli možné ani počas epidémie covid 19, z uvedeného dôvodu totiž neboli možné návštevy tohto centra a aj ona/ matka i s dcérou boli viackrát pozitívne, bol zákaz cestovať medzi okresmi, teda nemohla pri všetkej snahe dodržať z objektívnych okolností uznesenie OS v Čadci (neodkladné opatrenie č.k. 14P/47/2020). Od decembra 2021 sa otec maloletej A. nachádza v Domove sociálnych služieb, kde mu poskytujú 24 hodinovú adekvátnu starostlivosť. Samotný otec napísal dcére pred stretnutím sms (diktuje ju personálu zariadenia), aby nechodila, že na stretnutie nemusí prísť, už aj na tomto základe matka tvrdí podstatnú zmenu pomerov na strane otca. Dodáva, že otec maloletej, je dlhodobo hospitalizovaný ležiaci pacient, nevládný, ktorý s okolím dokáže komunikovať, hýbať očami, preto komunikácia elektronickými prostriedkami by s ním bola najvhodnejšou formou. Aj kolízny opatrovník, ktorý sleduje maloletú od prvého konania vidí, ako sa jej stav zhoršuje, sám neodporúčal osobný styk otca s ňou. Viac krát uviedol, že stretnutia maloletej škodia, sú v jej neprospech, vzťahy medzi nimi sú narušené a bolo by vhodnejšie ich postupne obnovovať napr. telefonátmi až potom osobnými stretnutiami. Napriek tomu, že kolízny opatrovník pozná maloletú, dlhodobo s ňou pracuje, snaží sa konať len v jej najlepšom záujme, na jeho správy a odporúčania nikto neprihliada. Za situácie, že maloletá počas celého času je nútená pozerieť sa na svojho otca, ktorý leží na posteli, nehýbe sa, iba rozpráva, pre ňu by prospel styk formou telefonického kontaktu s otcom, čo by mohlo byť aj častejšie. Matka zotrváva na tom, že zmena úpravy styku otca s maloletou je v najlepšom záujme dcéry, zmena pomerov bola na strane maloletej a otca osvedčená a sú splnené zákonné podmienky pre vydanie neodkladného opatrenia v navrhovanej forme .

10. Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení k odvolaniu matky odporučil, aby maloletá mala so svojim otcom iba telefonický kontakt, zotrvával na tých skutočnostiach ktoré opakovane v správach uvádzal, odôvodňoval najmä zhoršujúcim sa psychickým stavom dieťaťa, navyše ani ošetrojúca psychiatrická dieťaťa neodporúča osobné návštevy u otca.

11. Matka v následnej písomnej reakcii sa v plnom rozsahu stotožnila s vyjadrením kolízneho opatrovníka, zotrvávala na zmene úpravy stretnutí otca s maloletou v navrhovanej forme neodkladným opatrením.

12. Otec v písomnom vyjadrení k podaniam matky uviedol, že sa plne stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie. Dodal, že po právoplatnosti rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave nedošlo k žiadnej zmene pomerov, ktoré by odôvodnili nariadenie neodkladného opatrenia v rozsahu navrhovanom matkou. Matka priviedla maloletú za ním v priebehu rokov 2020 a 2021 len dva krát, k uvedenému sa už vyjadroval, taktiež aj k zdravotnému stavu. Pokiaľ ide o jeho zdravotný stav, momentálne nie je schopný obsluhovať mobilný prístroj, resp. počítač. Dodáva tiež, že Okresný súd v Čadci vydal trestný rozkaz č.k. 2T/137/2021 vo veci prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia, proti ktorému matka podala odpor.

13. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej iba „ CSP „) po zistení, že odvolanie podala v zákonnej lehote na to oprávnená účastníčka, proti uzneseniu ktorému je odvolanie prípustné, odvolací súd v mimosporovej veci nebol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, bez nariadenia odvolacieho pojednávania, uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

14. Je nesporné, že posudzovaný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia matka uplatnila u súdu dňa 18.6.2021, stalo sa tak v dobe ešte pred právoplatným skončením meritórneho konania o úpravu práv a povinností rodičov k maloletej na čas po rozvedení manželstva rodičov. Napokon Krajský súd Bratislava až dňa 15.12. 2021 uzavrel svojim rozhodnutím aj otázku úpravy stretnutí otca s maloletou na čas po rozvedení manželstva rodičov, ním potvrdil formu osobných stretnutí otca s dcérou.

15. O návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhala zmeny úpravy stretnutí otca s maloletou okresný súd rozhodoval dňa 31.3.2022. Treba prisvedčiť, že v zmysle hmotnoprávnej úpravy - ust. § 26 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia vo veciach maloletých detí je možné zmeniť ak sa menia pomery. Okresný súd ale podľa názoru odvolacieho súdu pri zamietnutí návrhu matky nebol dôsledný, nezohľadnil vôbec mimosporový charakter konania v ktorom sa uplatňuje zásada vyšetrovacia, podľa nej súd môže vykonať nielen dôkazy navrhované účastníkmi (matka nielen označila ale aj predložila správu od psychiatričky o zdravotnom stave dieťaťa) ale aj zadovážiť a vykonať dôkazy na základe vlastnej iniciatívy ak individuálne okolnosti riešenej rodinno-právnej veci takýto postup súdu vyžadujú. Pritom v každej právnej veci v ktorej sa riešia záležitosti dotýkajúce sa maloletých detí je primárne, čo je v najlepšom záujme dieťaťa. Odvolací súd vo veci starostlivosti o maloletú A. riešenu otázku jej dotýkajúcu sa - jej stretnutia s otcom a opačne aj právo ťažko chorého otca na stretnutia s maloletou dcérou vo veku skoro 13 rokov, hodnotí za veľmi vážnu, mimoriadnej povahy, aj citlivú a práve z uvedeného pohľadu hodnotil aj odvolanie matky. Hoc od doby rozhodovania Krajského súdu v Bratislave - od 15.12.2021 do vydania odvolaním napadnutého uznesenia okresného súdu v tejto veci - 31.3.2022 uplynula pomerne krátka doba, vzhľadom ale na závažnosť zdravotného stavu otca, psychického stavu dieťaťa vo veľmi citlivom období vývoja (dospievajúce dievča) je priestor na to, aby sa okresný súd zaoberal s vecou dieťaťa v rovine konštruktívnej, prešetril/preveril či nastali také zmenené okolnosti, ktoré svojou povahou napĺňajú obsahovo kritérium výraznej zmeny, výrazného zásahu do pomerov zúčastnených oproti obdobiu pôvodnej úpravy a či ide o tak zásadné zmeny, ktoré vyžadujú riešenie aj neodkladnou formou - navrhovanou v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia matkou, prípadne inou formou, aj následným začatím konania vo veci samej. Keďže od doby vyhotovenia správy od psychiatričky MUDr. O. o psychickom stave dieťaťa (8/2021) uplynula už dlhšia doba - minimálne 10 mesiacov, okresný súd treba, aby aktualizoval správu o psychickom stave, zdraví dieťaťa, o výsledkoch absolvovaných vyšetrení, poznatkoch, doporučení lekára pokiaľ ide o vhodnú formu kontaktu dieťaťa s otcom, preverí aj zmenu v pomeroch otca /zmenu jeho zdravotného stavu, či nastala od decembra 2021 výrazná zmena na jeho strane ovplyvňujúca vymedzený rozsah a intenzitu stretnutí s maloletou, prípadne vyžadujúca aj inú formu.

16. Odvolací súd na základe konštatovaných súvislostí a úvah zohľadnením všetkých individuálnych okolností tejto odvolacej veci odvolaniu matky vyhovel.

17. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu dovolanie prípustné n i e j e .